

Մանկանի Էֆեմար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԵ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԵ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԵՆԵ

1866 ՅՈՒԼԻՍ 8 ՃԻՒՄԱ

ՆՈՒՄԵՐՈ 93

Մանկանի Էֆեմար հասկացող 6 եանի սենեակ 300
նիւթէ վերիւր, անէվէ գլխիւն, բոթա փարաք տախի
իւնտէ օլարաք, 200 զԷ՝ օլուկ, ալթը 100 զԷ՝ օլա-
ճաք, վէնիւթէ տախի 50 ար փարաք ստիւրլաճաք տըր :

Իլանաթըն պէհէր օաթըն իլին, պի-
րինճի տէֆատա 5, իքինճի տէֆատա 2,
վէ իւլիւնճիւ վէ ալթը տէֆալարաա 1
էր ղուրուշ ալթնաճաք տըր :

Մէքթուպ վէ սալիք, իսթանբուլում Պաղլէ Գալուստ
խարիճինտէ, գարազօլխանէ իլէ ճաւի չէրիֆ արա եե-
րինտէ քեպին Նապօր խանընտա, Կարապետ 8. Փանս
եանըն 18 Նիւթէրօլու օտուսընա կէօնտէրիլէճէ տըր :

ՄԱՆՁՈՒՄԵՅԵ ՄԱՍՍՈՒՍ ԹԷԼԷԿՐԱՑ

Փարիս, 18 յուլիս .

Յուլիս 15 թարիլի վիէննատան ալը-
նան սոն խապէրէրէ նաղարէն, Ֆրանսա
թարաֆընտան, կէրէք միւթարէքէ, վէ կէ-
րէք միւսալահա հազգընտա թագաւիմ օլու-
նան թէքիլիքիլէր դապուլէ շանան կէօրիլմէ-
տիկինտէն, Ալթըրիա տէվլէթի քէմալի չիտ-
տէթ իւզըրէ մուհարէպէյէ տէվամ իթմէքիլիլէ
գարաք վէրմիշ տըր :

Չոգ էեպէթիլէր էհայիսինս սիւան ալ-
թընա թօրլանրմաք էմր օլունմաշ տուր :

Փարիս, 17 յուլիս .

Բրուսիալըար Ֆրանգֆորթում օլուկ,
վէ Բուրնուգա (.) կիրմէ քիլիլէ հազըրլանմադ-
տաւորլար :

Բրէնս Նաթօլէօն քէնտի մէմուրիլէթի-
նի իճրա իթմէք իւզըրէ, տիւն ախչամ ի-
թալեա գըրալը թարաֆընա եօլու օլունշ
տուր :

Վիէննատաքի Ֆրանսա սէֆիրի Մ. Պե-
նէտէթի Պէրլինէ կիթմիշ տըր :

Ավսթրիալըար Օլմիւզիւ պօշալթմըշլար
տըր :

Բրուսեանըն 6 ֆըրգա ասկէրլէրի թայեա
նէհիլ քէնարընտա տըրլար :

Փարիս, 15 յուլիս .

Միւթարէքէ հազգընտա օլան միւքեա-
լէմէ պօշա չըգմըշ տըր : Լաքին միւսալա-
հա հազգընտա օլան միւքեալէմէյէ տէվամ
օլունմադաա տըր :

Սէօյլէնտիկինէ կէօրէ, Ֆրանսանըն Թու-
լօն տօնանմաք Ատրիալթիգ տէնիլինէ կի-
տէճէք տըր :

Լէմպէրկ շէհրինին զազէթալարընա նազա-
րէն, Բուսիա տէվլէթի քէնտի րէտիֆլէրինի
չազըրմադտա, վէ Սիլէզիա իլէ Պէսարապիա
հուսուտլարընա թէճէմմիւ իթտիլմէքտէ տըր :

Բրուսիալըար Պրիւն շէհրի եազընընտա
վազը իզվիթանա եազլաշմըշլար տըր :

Թրիէսթէ, 19 յուլիս .

Թէնէրալ Չիալտինի Ուտինայը զապթ
իթմիշ տըր :

Վիէննա, 17 յուլիս .

Ավսթրիա տէվլէթի, սիւան թաշըմանա
միւքթէտիլ օլանլարըն քեաֆֆէսինին սիւան
ալթընա չաղըրմասըն էմր իթմիշ տըր :

Բրուսիալըար Ֆրանգֆորթում զապթ իթ-
միշ տըր :

ՀԱՎԱՏԻՍԹԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻԹԷ

Տէր սաաւոթթտէ տէվալիլի սայիլէնին,
քէնտիլէ այիտ օլան մէսալիհինին թէֆ-
թիլիլէնիլէթիլէ պիլիք մէճիլի մախաու-
սու պուլուլնտուղու հալտէ, թիճարէթ
նէզարէթի ճէլիլէսինին շու մուհասսէ-
նալթումն մահրում պուլուլնմաք, տէվ-
լէթու իտիլ բաշա հազըրէթլէրինին նա-
զարը տիգգալթընը տալթէ իլլէտիկին-
տէն, ազալարը միլլէլ միւթթէլէֆէտէն
միւրէթթէպ օլուտուղու հալտէ, էօյլէ պիլ-
մէճիլին թէշքիլ զըմնընտա Պաղլէ ալիլէ
ինհա իլլէտիկիլ, վէ շու շանանը թագ-
տիլ օլան խուսուտա միւսաաւոթթի սէնիլէ
էրզան պուլլըրուտուղուտա, էմրի թի-
ճարէթին քէսպի թէրազըր վէ թէվաա
սիւ իտէճէլիլ, Գուրիլէ տ Որիանտա օ-
գուլնմաշ տուր :

— Կէլէն հաֆթա լէվանթտա շու տ-
թիտէքիլ էսէֆէնկիլ վուգուաթ օգուլն-
մուշ իտի . շէօյլէ քի, իրզըրումտան ալը-
նան պիլ խապէրէ նազարէն, Աճէմիւթա-
նըն Մազէնտէրան շէհրինտէ, Աճէմէր
մուհարրէմ այը պայրամը միւնասէպէ-
թիլլէ, Եէհուտիլէրին ալէսինտէ գալըր-
շարաք, պիլ թագըրմընը գըրըմտան կէ-
չիլիպ, վէ պիլ թագըրմընա տախի, ճէպ-
րի քէնտի տիլլէրինի գապուլ իթտիլմիշ-
լէր տըր :

Մէքթիւր զազէթանըն քէզալիք պու-
տէֆա եազտըրընա կէօրէ, իսթանպուլում
պուլուլնան Եէհուտիլէրին ճէօմաալթ պա-
շըր օլան Մ. Գամօնտօ ճէնապլէրի, մէր-
գուլման Մանգէնտէրան Եէհուտիլէրի
հազգընտա գուհուրա կէլիլ օլան հազա-
րէթտէն տօլայը, իրան տէվլէթի սէֆիրի
տէվլէթու Միլըգա Հիւսէյին խան հազ-
րէթլէրինէ, միլլէթի թարաֆընտան պիլ-
գըրթա միւքաքէրէ թագալիլ իթմիշ օլ-
տուղուտա, օլ պապտէ մալիւմալթը

սահիհէ ալմադ նիլէթիլլէ, սէֆիրի միւ-
շարիլէն հազըրէթլէրի, անիտէ իլանա
թէլէկիւաֆ չէքտիլմիշ, վէ գարշըրը ճէ-
վսպըրը ալարաք, սինեօր Գամօնտօնա
թէպլիլ իթմիշ տըր :

Մէքթիւր ճէվապա նազարէն, շու-
մաաւոթթէ քէք չօգ միւսալաղա պուլու-
նուպ, եալընը պիլ Աճէմ տէլիլանլըն-
նըն, պիլ Եէհուտիլ գըրընա ալեադա ի-
տէրէք ալապ գաշմասը իւզէրինէ, պիլ
թագըրմ Եէհուտիլէրին, « գարըրալըմը
դասպ իտիլօրլար » տէլէրէք եալալարա-
րա գալըրշմալարընտան իպարէթ իտուկի
անլաշըմըշ, վէ պուլուտաքի Եէհուտի-
լէր միլթմէին օլմուշլար տըր :

Ֆագաթ, պու ճիւմէ իթ տախի,
մէքթիւր քէյֆիլլէթտէ մէտիալի օլանլա-
րըն, թահգըր օլունտուգտան սօնրա ճէ-
զալարը վէրիլէճէլիլ, վէ շէհամէթուլ Ի-
լան շահը հազըրէթլէրի զըրի հիւքմիւնտէ
պուլունան եերլի վէ միւսաֆիր քեաֆ-
ֆէյի Եէհուտիլէրին քէմալ մէրթէպէ
հիմալէ իտիլէճէլիլ զըմնընտա, թէե-
մինալթը լազըմէ տախի իպրազ օլուն-
մուշ տուր :

Միլլէթիլիլտէն զիյատէ սէֆիլ պիլ
միլլէթ եօգ տուր տէր իտէք, հազգըրը
վար տըր . զըրա, շու հազարէթ էկէր
էրմէնիլէր հազգընտա գուհուրա կէլիլ
օլա իտի, Մ. Գամօնտօ գատար սէրվէթ
վէ իթիպար սահիլի պուլունան էրմէ-
նիլէրին հիլ պիլիսինին (էկէր վար իտէ),
միւմայիլէյն ճէնապլէրի թարաֆընտան
գուհուրա կէլէն զայրէթի միլլէյի իպ-
րազ իլլէմէսի ասլա մէմուլտէն տէյիլ ի-
տի . նասը քի եիւզլէրճէ միսալէրի կէօ-
րիւմիւշ տիւր, վէ հէր կիւն տախի կէօ-
րիւմէքտէ տըր

— Արմօնիա զազէթաալըն տիւնքի
նիւսիսինտէ օգուլնտուղուտա կէօրէ,

Եւտի-Գուլէ թարափընտա գօրէրա էսէ-
րի կէօրիւմիւշ իմիշ :

Պու հաւատիս չօգ չիւք հէլիտիր :

Հէլէ շու սահիհ տիր քի , պազը գէ-
վաթը միւթէպէրէ թարափընտան , Զա-
թը հազրէթի սատարէթէնահիյէ պիր
գըթա միւզաքէրէ թագտիմիյէ , մասա-
ալլահ գօրէրա աֆէթի զուհուր իմ-
մէզտէն էվլէլ , թէտապիրի լազըմէնին
սէրիան վէ շէտիտէն մէվգըի իճրայէ գօ-
նուլմասը իսթիտա օլունմուշ տուր :

— Բրուսեալըարըն պու տէֆա , մէյ-
տանը մուհարէպէտէ իսթիմալ իթտիք-
լէրի , վէ ֆայիտէ վէ մուհասէնաթը-
նը կէօրիւմիւշ իյնէլի թապիր օլունան
թիւֆէնք , Զաթը հազրէթի ֆատիշա-
հինին տախի նազարը տիգգաթը Շահա-
նէլէրինի տալէթ իյլէտիկիտէն , սաս-
քիրի Շահանէտէ պուլունան թիւֆէնք-
լէրին տախի պիր ուսուլէ վազ օլունմասը
գըմընտա իրատէյի սէնիյիէ շէրէֆու-
տուր պուլուլուլուլու հաւատիստէն
տիր :

— Պու բազար իրթէսի Գուրիէսինտէ ,
արթ . Գալֆաեան խորէն վարդապետ իմ-
պասըյա , վէ քէնտի դալէմէրինտէն չըգ-
մըշ օլուղու հալտէ , իքի գըթա մէք-
թուպ կէօրիւմիւշ , պայիսի թէհայիւ-
րիմիզ օլուղու կիպի , քէաֆէյի օ-
գուեանըարըն տախի թէհայիւրինի մու-
ծիպ օլաճաղը պիգճէ շիւքհէսիզ պուլուն-
տուղունտան , պիր գաշ նօգթաուր հազ-
գընտա քէնտի միւթալաւմըզ պէյան ի-
տէրիզ :

Միւմայիլէյի վարդապետ մէգքիւր
մէքթուպարտան պիրիսինի կէչէն հաֆ-
թա Սյի-Սթէֆանօստա ագար նիքեահը
իճրա գըլընան բրէնա Պէհպուլթօֆա , վէ
տիկէրինի տախի հալիլէյի միւհթէրէմէ-
սի Տատեան Մագգաղինէ հանըմա , պէ-
րայի թէպիրէ թագտիմ իյլէմիշ տիր :

Մէգքիւր մէքթուպարտա տիգգաթա
շտեան , պաշլըմա իքի խուսուս կէօրիւ-
րիւզ :

Պիրինճիսի , բրէնտի միւմայիլէյի
թագաիմ օլունան մէքթուպուն , շու
աթիտէքի քէլաւարը տըր :

« Էկէր պու թէպիրիքնամէյի անճաղ
քէնտի սըֆաթըմա եազմըշ օլտա խոիմ ,
նէզտի ճէնապը րէպպանիտէ էկէր տու-
ալարըմ գապուլինէ ինայէթ պուլըուլուր
իտէ , իգպալ ու սէատէթինիզի մուծիպ
օլաճաղ օլան ագտը իգտիվաճընըզ զըմ-
նընտա մէսէրրէթի գալպիյէմին իգհա-
րիյէ իգթիֆա իտէր իտիմ :

Հալ պու քի , քէնտի աըզուլարըմ ,
« ումուլէն էրմէնի միլէթինին » արզուլա-
րընա իլալէ իյլէմէք նիլէթի գալիսինտէ
պուլունտուղունտան , էօյլէ պիր ագտը
նիքեահը ճէլիտէն տօլալը , Հազգ թա-
ալեա աղիմ իւշան հազրէթլէրի հազ-

գընտա վաճիպէտէն պուլունան շիւքրա-
նիյէթիմի տախի էտայէ միւտարաթ ի-
տէրիմ :

Պու պալէատէքի պէյան իթտիկիմիզ
ճիւմէլ , մէգքիւր մէքթուպուն իլք ճիւմ-
լէսի տիր . շիմտի իքինճի մէքթուպուն
տախի սօն ճիւմէսինի պէյան իտէլիմ :

« Եա » Պօղազ-իչինին շիւշէյի , կէտի-
նիզ , վէ քէնտի րայիհայի թայիպէլէրի-
նիզ իլէ , Ալարաւարն էլէմիաք օվալարըն
մուլաթթար գըլընըզ (կիւզէլ գօգուլար
աաղըթմազ) քի , միւթէլըրազը հիւզն
ու թասա օլան էրմէնիթան , հիւ տէյիլ
իտէ պիր ճիւզի վազըթ , քէնտի տէրու-
նինտէ ֆիրտէվսի մուգատտէս զէնպաղը-
նըն նէչվ ու նիւմա պուլմասընը կէօրէ-
լէք , էսէրի մէսէրրէթի խալիսէ հիւս ի-
տիպ , վէ սիզին թէպէսսիւմինիլէ (նիմ
կիւլիւշ) քէսպի հաեաթ իյլէտին :

Մէգքիւր մէքթուպարտա եազըլըն
Եիւքսէքլիյինէ վէ կիւզէլիլինէ վազաա
պիր տէյէճէք եօգ տուր , վէ միւմայի-
լէյի վարդապետ էկէր եալընըզ քէնտի
թարափընտան , վէ եալսու միլէթտէն
պազըլարը թարափընտան եազմըշ տըր
կիւլի եազմըշ օլտա խոի , պիգտէ թէաճ-
ճիւպ իթմէզ իտիք . հալ պու քի , « ու-
մուլէն միլէթ » սէֆաթըյա եազմըշ օլ-
մասը , պիգճէ չօգ աճայիպ տիր . շիւքի ,
միլէթին ումուլունա տայիր պուլունտա
հիւ պիր շէյ եօգ տուր . մուլաղամ պիր
զաթ , պիր տիւ խթէրի միւհթէրէմէ իլէ
ագտը իգտիվաճ իյլէմիշ տիր . վազաա
միլէթիմիզտէ էօյլէ զաթլար պուլունմա-
սը շաեանը իթթիտար տըր . լաքին , կիւ-
եա միլէթին ումուլուն նէպտինտէ ալէ-
նէն թանըլըն , վէ միլէթէ պիր չօգ ֆէ-
տաքեարըզար իտէրէք պիւլիւք քիւշիւք
հէրքէսին թէչէքքիւրինի մուծիպ օլուն-
տուր կիպի , դազէթալարտա , էն գէյատէ
ֆէտաքեար զաթլարա մախսուս պուլու-
նան ուպու տիյիէթ ու մէսէրրէթի իլ-
հար իթմէք , հատտի իթիտարը թէճա-
վուզ իթմէք տիր :

Պունարը եազմագտան միւրատըմըզ ,
բրէնա Պէհպուլթօֆ իլէ հալիլէյի միւհ-
թէրէմէլէրինին գատը ու հայիյէթլէրինի
գէրրէճէ թէնզիլ իթմէք օլմայըպ , հաշա ,
իլա միւմայիլէյի վարդապետին , անճաղ
քէնտի տուլըն վէ թէչէքքիւրինի , ու-
մուլ միլէթ սըֆաթըյա իպլազ իթմիշ
օլմասը , պարի թարիլիլէրէ կէչսին նի-
յէթիլէ ճէրհ իթմէքտէն իպարէթտիր :

Մէգքիւր մէքթուպարտա թէաճճիւ-
պէ շաեան օլան իքինճի խուսուս , միլ-
լէթ իսմինէ եազըլմըշ մէքթուպար , մի-
լէլի սայիրէ դազէթալարտան էվլէլ , միլ-
լէթ դազէթալարտան կէօրիւմէճէք եէր-
տէ , անճաղ պիր ֆրանսըզճա դազէթա-
տա կէօրիւմիւշ օլմասը տըր :

Պիզ պու խուսուստա հէմ տահազի-

յատէ թէաճճիւպ իտէրիզ , վէ հէմտէ
խորէն վարդապետին պու հարէքթինի
թայիպիլ իյլէրիզ . զիւրա , միլլէթ դազէ-
թալար տուլուր իքէն , եալընըզ կիտիպ
ֆրանսըզ դազէթալարտա , միլլէթ տա-
յիր վէ միլլէթ սըֆաթըյա մէքթուպ-
լար տէրճ իթտիրմէք , պաեաղըճա , տէ-
յիլ միլլէթտէն , իլա միլլէլի սայիրէտէն
շէրէֆ պէլլէմէք տիմէք տիր . Պունտան-
տա գաթիւնաղար , պու եօլտա մէքթուպ-
լար , պիգիմ դազէթալարտա հէր նէ գա-
տար կէօրիւմէք աուլթ հիւքմիւնէ կէչ-
միշ իսէտէ , էվլոպալը դազէթալարտա
տէրճի , զանն իտէրիզ քի , հէման հիւ
կէօրիւմէմիշ պիր շէյ տիր :

Հէլէ իքինճի մէքթուպուն սօն ճիւմ-
լէսինտէքի պիր իթիգաուտա , պիր տիւրիւ-
աղը իրտիրէմէմիշիզ տիր . շէօյլէ քի ,
մէգքիւր ագտը իգտիվաճտան , էլմիաք
էրմէնիթանըն շազ ու խէնտան օլմասը
նէչէթ իտէճէք իմիշ . պիգճէ էրմէնիս-
թանըն շազ ու խէնտան օլմասը , պաշգա
շէյ իլէ օլմայըպ , իլա ուլուն ու ֆիւ-
նուն բշըլընըն ինթիշարի , վէ պինաէն
ալէյի զուլմէթի ճէհալէթին մահվ ու
իպալէսիլէ միւմքին օլապիլի . շիւքի ,
էրմէնիթանըն էլմիաք գալմասընա սէ-
դէպ , ֆիլան եա ֆիլան զաթըն , ֆիլան
եա ֆիլան հանըմ իլէ էվլէնմէմէսի օլմա-
յըպ , իլա ուլուն ու մալիւմաթ մէտ-
րէսէլէրինին պուլունմամասըտըր , վէ գի-
յատէ էսէֆ իտէճէք եէրի շուրասը տըր
քի . էրմէնիսթան , խորէն վարդապետին խէ-
եալ իյլէտիկի կիպի , մէգքիւր նիքեահըն
իւզէրինէ կիւլիւպ մէսուր օլմատըզ-
տան պաշգա , օգուլմագ տէնիլէն նիյ-
մէթտէն մահրում պուլունտուղունտան ,
քէնտի եազմըշ օլուղու մէքթուպա-
րըն իսմինի վէ ճիւմինի տախի իչիտիպ
կէօրէմէյէճէյինտէն , միւմայիլէյի վալ-
դապետ պու պապտէ հէմ քէնտուլի ,
վէ հէմտէ թալթիլի իթմէք իսթէտիլի
միւմայիլէյիլմ միւքէրրէմ զաթլարը
տախի ալտաթմըշ օլաճաղ տըր :

Հէր նէ հալ իտէ , պիզ խորէն վար-
դապետին պու հարէքթինի , քէնտի
կէնճիլինէ , վէ շիլիլէ տէրքեար օլան
աչգ ու իսթիտալընա համ իլէ , եալը-
նըզ պիր նասիհաթ վէրիլիզ . Եէօյլէ քի ,
էկէր միլլէթիմիզն բէք քիւշիլթմէք ,
վէ քէնտի նիլէթինէ պիր ալթ իթմէք
իսթէմէզ իտէ , օլ մէրթէպէ միւտահէ-
նէյի իրթիքեապ իթմէյիպ , իլա միլլէ-
թիմիզտէ իյիլէք վէ ֆէտաքեարըզարըյ-
լա քէսպի շէօհրէթ իյլէմիշ օլանըպ
հազըլարընտա մէտն ու սէնալար օգու-
լուպ , վէ բրէնա Պէհպուլթօֆ իլէ բը-
րէնսէս Պէհպուլթօֆ կիպի զաթլարը
տախի , միլլէթճէ խայրիսահըզ վէ ֆէ-
տաքեարըզ զըմընտա թէչվիզ իյլէմէլի
տիր :

Միւթ զազեթալարնտան պիրիսին տէ, մէզքիւր ագոր նիքեան հագգընտա օգունտուղունա նազարէն, եւ վմի մէզ պուրտէ ներսէս սրբազան Պատարագ ի աիպ, Պատարագ հայր հագգեթլէրի Պրտակ այինինի իծրա իթմիշ, վէ Գալգասեա կուվէրնաթօրու հագգեթլէրի թաւ րաթընտան տախի, Բուսիա սեթիլի ժէ նէրալ ինեաթիէթ ճէնապլէրի կնքա հայրլը իթմիշ տիր:

Մէզքիւր էմրի թէզէվիւճ հագգընտա, մէզքիւր զազեթալար, պիրտէ չօ ճուգճա հագգ օգունտուղունա տուր:

— Իզմիրտէն եինէ պու հաթթա, պազը ճիհէթլէ պիր պիրիսին զըտու մէք թուպլար ալմըշ օլտուղունտուղունա, այնէն տէրճէրիլէ իզթիթա իտէրիլ:

Իզմիր, 2 յուլիս 1866.

... Խմբագիր:

Այս երեքշաբթուունէն ի վեր, Ս. Հռիփսիմեանց զպրոցին տարեկան հարցաքննութիւնը կը շարունակուի ի ներկայութեան ուսումնասէրներու, ու եկող հինգշաբթի ալ Մեսրոպեան վարժարանին հարցաքննութիւնը պիտի սկսի:

Քաղաքիս «Լ. մարտիալ» Գաղղիերէն լրագրին Պրոյսի թղթակիցը կը գրէ,

«Հետեւեալ առակը այս օրերս ամենուն բերանը կը պտտէր: Ո՛վ է հնարողը եւ ի՞նչ նպատակաւ հնարեր է զայն, մի հարցնէք:»

Օրմը, կուլին մէկը մեծ հողէ ամանի մը մէջ կիւնայ, զոր ճաճկաստան քիւպ անունը կուտան: Վախը ամենուն փորը կը տիրէ: Կըսկսին խուրհուրդներ ընել եւ ասոր ճարմը խորհիլ: Խնդիրը դըժուարին էր լուծել: Կը վախնային որ չըլլայ թէ, թէ անասնոյն եւ թէ՛ ամանին գլուխը վտանգ մը բերեն: Մէկ քանին մէջիւնէն, կըսէին որ ամանը պահելու համար, պէտք են կենդանի մորթել, ուրիշներ ալ կը պնդէին որ անասունին կեանքը փորձելու համար, պէտք են աւանդ կտորել: Այս միջոցիս մէկը կեղծեալ էր որ ամանը մէկը կայ այս բանս առանց վտանգի ի գործ դնող, բայց զժրագլուխը այս անձը հեռու տեղ մը կը բնակէր, ու իւր բնակութիւնը մօտակայ լեռը հաստատած էր:

Շուտ մը մարդ հանեցին, այս անձը բերել տուին, ու իւր պաշտօնը իրեն իմացուցին: Այսպիսի հրաշագործութիւն մը ընելու համար ինքը միայն կարող է յաջողիլ ըսաւ, ու անմիջապէս գործադրութեան սկսաւ:

Բայց ափսոս որ հանդիսականներուն շատերը, այս գործին վախճանը տեսնելու համար, անհամբերութեամբ սպասած ատենին, անկիպ երկուքին ալ զըլուխը կերաւ:

Այս մարդուն վատահամբաւութեա

նը վրայ կրնան դադարաւ մը ընել: Բայց ուրիշ տեղէ մը կը լսեմ որ այս պարոնը ո՛չ կ'ըլլէ սպաննելու եւ ո՛չ ալ ամանին գլուխը կերեր է, այլ կըրցածին չափ այս գործին տակէն ելեր է:

Ժամանակը գալու է որ այս առակը անշուշտ պիտի մեկնուի:

Կազին ինչիւրը դեռ չի լուծուեցաւ, ու իզմիրի փողոցները հիմայ ամիս մը եւս որ լուսաւորութենէ զրկուեցաւ: Այս շաբաթ այս բանիս համար կազմուած յանձնաժողովը տեղեկագիր մը հըրատարակեց 27 երեսէ բաղկացած, ուրուն մէջ բոլոր պատասխանատուութիւնը Լօնտօնի կազին ընկերութեան իզմիրի վարչութեանը կուտայ ու ինքզինքը արգարացնելու համար փախուստի միջոցներու կը դիմէ: Ահա այսպէս անօգուտ տեղը ժամանակնին կը վատեն: Եւ Աստուած գիտէ այս անկարգութիւնը մինչեւ երբ պիտի տեսէ:

Միւսիւ Լա Ֆօնթէն, իզմիրի Օսմանեան պանգային կառավարչը, այս շաբթու օգափոխութեան համար նաբօլի գնաց, երկու ամիսի չափ հոն անցընելու համար:

Անոր բացակայութեանը ժամանակ, յիշեալ պանգային կառավարութիւնը միւսիւ Պարգէլին յանձնուած է:

Արիսթիոի պէյ Պալթաճի ու հասարակաց շինութեան անդամներէն Հասան պէյը, որոնք Գասապայի երկաթուղոյն քանի մը կարեւոր գործերը կարգադրելու համար յատուկ պաշտօնի մը իզմիր եկած էին, այս շաբթու իրենց պաշտօնին պարսպիլ սկսան:

Կառավարութիւնը իւր քսակէն քաղաքէս մինչեւ Վուրլա, ու անկէ մինչեւ Չէշմէ կառուղիի մը շինութեան ձեռք զարկած, այս առթիւ միւսիւ Ամաթ քաղաքիս ընդհանուր ծարտարապետ կոչուեցաւ, որուն տնօրինութեամբ իրենց ձանապարհը պիտի սկսի մօտերս, ու Պօլիսէն շինութեան վերաբերեալ քանի մը գործիքներու գալստեանը կըսպասուի:

Այս շաբաթ Ժիրոյի Բաթէրսօնի հետ ունեցած դատը, իւր վճիռը ընդունեց, որուն մէջ հիւպատոսը առաջինին պահանջմունքները պարապի կը հանէ, ու դատաստանին բոլոր ծախքերը վճարելու կը դատապարտէ: Ժիրոյի կողմանէ դըրուած փաստաբանը, միւսիւ Մագդօնը, որ Պօլսոյ Լէվանթ Հէրալտ Անգղիերէն լրագրոյն խմբագիր-տնօրէնն է, Անգղիոյ դատաստաններուն պիտի դիմէ կըսեն:

Այս օրերս Մեսրոպեան վարժարանի նկատմամբ քաղաքիս մէջ անանկ անախորժ լուրեր կը շրջին, որոնք ի հիմանց ստուգութեան կ'օրօտ են: Ուսումնականը ընկերութիւնը զպրոցին վարչու

թիւնը վրան չառած թէեւ ատեն աւտեն հասարակութեան մէջ այս գալթակցական լուրերը կը պրտորտէին, բայց հիմայ վարժարանին ընդհանուր տեսուչ միւսիւ Ոսկանի տնօրինութեանը ներքեւ յիշեալ ազդանուէր ընկերութիւնը դրայրոցին ոչ միայն ուսումնական ու մտաւորական զարգացմանը կը ճգնի, այլեւ տղայոց համեմատ վարուց ու բարեկեցութեանը անդադար հսկողութիւն ընելը, իր ամենէն կարեւոր ու ամենամեծ պարտաւորութիւններէն մին սեպած է: Ուստի այս անկրօն զրպարտութիւնը ընելը, ընկերութեան առկայծեալ լոյսը մարել է ու հասարակութեան մէջ գալթակցութեան տեղի տալ է:

Կը յուսամք որ այս ձախորդ մարգարէութեան հեղինակներուն սիրտերը ու խռովեալ միտքերը կը հանդարտին ու խել մը հիւանդ ու մահահոտ կարծիքները կը փարատին ի սէր Ազգասիրութեան եւ ի պատիւ Ազգի:

Բայց եւ այսպէս ընկերութիւնը թող զիտնայ որ իւր վրայ հսկող մը ունի, իր առած ամեն մէկ քայլերը կը չափէ ու իր ամէն մէկ ընթացքը քննադատութեան կառնու: Սակայն ասոնք ով որ են, իրեն հակառակորդները կամ ընթացիցը արգելք ըլլող կամ զխմակալողներ չեն, այլ իրեն ճշմարիտ բարեկամները, վարժարանաց բարեկարգութեանը ու յառաջադիմութեանը նախանձախնդիր ու անոնց յարատեւութեանը փափաքողներ են:

Ուստի ընկերութիւնը այս եւ ասոր նման ոչ ընչաբանութիւններու տկան չըլտալով, զպրոցին բարեղք դատարարութիւնը արգիւնաւորելու ետեւէ ըլլայ հասարակութեան ներողամտութեանը վատահայաց:

... Էֆէնտի:

1866 մայիս 11 կէմէրէք:

Սրբազ սանճաղընտա կէտիկ-Չըպըպ դաւաճնտա օլան պիր բարչա Հայ քէօլլէրի քի ճէմլիս սէրիլ երեղ խանէտէն իսլարէթտիր, նէ հալ իսէ տաղ պաշընտա օլտուղու իշին, սապի սիւպեան տգէտ պէօլլիմիշ օլտուղու, պու գաղալար, Սիս թէմի օլտուղու, օրատան կէլէն առաջնորդ Չաքարեա կպիսկօպոս իսմինտէ սապըք քէնտի մէմլէքէթի կէմէրիքի օլարագ, մէզպուր առաջնորդ Մանճըլը իսմինտէ պիր տաղ պաշընտա քէօլլէ օրատա Ս. Թորոս իսմինտէ պիր վանք, օրատա օթուրուր 20 սէնէ տիր, պու գասար սէնէտէ պիր միաբանրեօգ, զաննըմ հէր պիր վանքարտան տախի ազարէթի չօգ օլմալը, իշիթտիկիմիլգէ կէօրէ Չաքարեա կպիսկօպոսուն, պու կիւն ապտան օլարագ 200,000 դուրուշու օլմալը, միլլէթէ հիշ խայրը եօգ, վանքըն ազարէթլէրի չիթթիլք, տէկիրմէն, աղնամ վէ սայիթլէրի մէզպուր առաջնորդ սէնէտէ պիր տէֆա վիճակընա, եանի կէտիկ

Ծննդէ կէտր քի, Սիւ աթոռունա պաղլան-
թը օլան իրաւունքու, վէ առաջնորդական
իրաւունքունու թահսիլ իտէ, պաշգա պիր
շէյի եօգ, իլլա պիր չօգտա իշլէ: զարը-
արմագ, վէ միլլէթի պիր պիրինէ պրրադ-
մագ. նասըլ տէրսէնիզ, սէն պու գըղը կիւ-
նանըլ ալմըսըն տէյու, իւշ եիւզ պէշ եիւզ
ալմագ, վէ օպիրինէ պիր պէհանէ իտէրէ ք
բանադրանք իտիպ օնտան տախի հա քէզա,
պու կիպի իշլէրի եաղմայըլա պաշ աղըրսը
օլուր. լաքին, հիսապատա հիշ կէլմէզ. քէ-
րէմ իտին էֆէնտիլէրիմէ պաշ աղըրսը օլուր-
սատա, պիր մէշնուր վէ միլլէթէ ֆայիտէլի
իշլինի հիքեայէ իթսին գուլունուզ. աման
եիւզիւմ եէրտէ րէճա իտէրիւմ կիւճէմէե-
րէ ք գուլաղ գօնասընը. նասըլ քի տէտիք
սէնէտէ պիր տէֆա վիճակընա կէլիւր քէն-
տի էֆէնտիլէրիմէ իճրա իթմէ ք իշլին, պու
թարիգտէն պիր սէնէ մուգատտէմ, վիճակը-
նա կէլիպ Գանաթունար իտիլնտէ պիր քէօյ,
էլլի էվ Հայտան իպարէթ. պու քէօյտէն ու-
շաղըն պիրիսի, պիր կէլլին ալմըշ օն պէշ ալ
էվլէլ. վէ չօճուղու տախի օլմուշ իւշ ալլըզ
կէլլինին գուճաղընտա. առաջնորդ հագըրէթ-
լէրի «սէն պունու մեղօք ալմըսըն» տէյի,
պիր չօգ արքայուլիւն աղըղը իշլին փարա
իպէր, վէ օնլար վէրմէզ իտէ, թութար կէ-
լլինի ալան ուշաղըն պողաղընա զէնճիր թա-
գար, վէ պաշլար արգասը սըրա քէօյլէրի կէզ-
տիրմէե, վէ իսանըլ տէնիլէն քէօյէ կէ-
լիւր, Գանաթունարա պիր սաաթ օրատա Թօ-
բաճըլ պիր առէմ իլէն սէօզ իտէր էսրար քի,
շու կէլլինի սանա վիրէյիմ, սանա նէ վէրիւ-
պին տէյի, վէ 12 լիւրա իլէ պիր աթա քէսէր
քի, Թօբաճըլնըն առը Գալլաղըն օղու Սար-
գիս տէրլէր. նիհայէթ տիւնեատէ էեու ա-
տէմ չօգ, պիր գաշ քիշի տախի շաղըրըպ
պու իլէ վուգուֆ իթտիրէրէք, իւստիւրապ
գուլունմանա պաշլարար. նէթիճէ առամ
կէճտէրիպ, կիճէ կէլլինին կէլմէսինէ դարար
վէրիւպ, պիր առէմ եօլլար առաջնորդ հագ-
րէթլէրի օ քէօյէ պիր թէգքէրէ իլէքի, կէ-
լլինի կէճտէրին սիւալիւմ վար էտէյիմ, օն-
տան սօնրա գօճասընտա գօյ վէրէյիմ, պէ-
րապէր կիթսին տէյի. նիհայէթ կիճէ սաաթ
ալթընա կէլլին կէլլիւր, էհալի ուշաղընա իքէն
մէղաղուր սէֆիլ կէլլինի, իւշ ալլըզ չօճուղու
գուճաղընտա, վէ վապիթտէ գանմարընըն 11
կիւնիւ օլմալը, գօրաքի տէօյէրէք աթա պին-
տիրիպ հայտէ ֆիլան տէյէրէք, մէղպուր կէ-
լլինին չօճուղու գուճաղընտան աշաղըտիւշէր,
աման եաման տէյէրէք հիշ տուեան եօգ, է-
հալի հէք ուշաղընտա, հօշ ուեանըպտա օլ-
սալար ուշաղընտա կիպի տուրուրար. չիւնքի
առաջնորդ տէտիլին կիպի տիլլէրինին պա-
ղը չէգիլիւր. նիհայէթ իւշ տէօթ տէֆա աթ-
տան տիւշէր, կէօզ գաֆա եարըլարագ Թօ-
պանա կէօթիւրիւպ, սէֆիլ կէլլինի գօր իլէ
60 եաշընտա պիր առէմին եանընա պրրա-
գըրլար քի, եօղարուտա իսմինի վէրմիշիւմ,
կէլլին իտէ 18 եաշընտա. սապահ օլուպ կէ-
լլինին սահպալէրի պու հալլէրի տուրտուգտա,
սէֆիլլէր նէ եաքսընլար, էլտէն պիր շէյ կէլ-
մէզ, գալըպ կէմէրէկէ կէլլիւրէք քի, կէմէ-
րէկ տէտիլի, օ սանճաղըն իշլինտէ իւշ եիւզ
Հայ էվլինտէն իպարէթ, օնտան ճէսիւմ քէօյի
եօգ. կէմէրէկտէքի պիր գաշ պաշտա օ-
լան իշ էրլէրինէ հալը նագլ իտիպ աղար-
լար, օնլարտանտա քիմսէ ճէսարէթ իտէմէզ
պիր շէյ եաքմայա, անճագ պէշ առամ, իի-
մայեան Գրիգոր աղա, վէ ֆէշիւեան Աստ-
ուաճատուր աղա, Տօնաղըթեան Վարդապար
աղա, Պէքմէգեան Կարապետ աղա, Դուլէ-
եան Կարապետ աղա. պու առամլար պիրազ
ճէսարէթ իտէրէք, առաջնորդա գարըր տու-
րուպ, գալըպ Արվազա հիւքիւմաթա կի-
տէրլէր, Առաջնորդ օ կիւն կէմէրէկէ կիտէր
պաշլար ճէմաաթը թօրայըպ, պու առամ-

լարըն հագգընտա չօգ քէօթիւրիւքէր եաք-
մանա, օ քէօյլէր տահա պու իւրըլթը իլէ
կիտիւր. իրաւաա առաջնորդու վէ կէլլինի
հիւքիւմաթա կէօթիւրիւպ, չօգ մուքաֆա-
լարտան սօնրա, Արվազտա օթուրան Պետ-
րոս վարդապետ վեղար դայրէթի կիւտէրէք
իւթէտի քի վարդապետին սէօզիւ իլէրու
կիտէ, չօգ իշլէրտէն սօնրա Ասիթանէտէն
իրատէ թահսիլ իթտիրիպ, եիւնէ էսկի գօճա-
սընա վէրիլմէե գարար վէրիւտի, էֆէնտիւմ
տահա չօգ իշլէր վար քի եաղըլա եիւրէք
տանանմագ, չիմտի էֆէնտիւմէ րէճամըզ պու
քի, Սիւ աթոռու Կաթուղիկոս Հայրա եաք-
աղը, վէ Պատրիարք Հայր էֆէնտիւմիւք եաք-
աղը, պունճա վագըթ պիր օգնութիւն օլ-
մատը, չիմտիէ գատար պէքէտիք, չիմտի
սիզ էֆէնտիլէրիմէ րէճամ վէ նիեաղըմ պու
մատտէրէրի դաղէթանըպ եաղըպ հէրքսէ
իլան իտէսինիզ քի, պարի հագգըլ հագգըլ
պէլլի օլտու, պու իշլին պէօյլէ օլտուղունա
գուլունուզ շահատէթ իտէրիւմ վէ գաղէճէք
տախի պէօյլէ օլտուղու անան վէ պէեան,
գայրէ էմր իրատէ սիզ էֆէնտիլէրիմին տիր.
Շուրասըն տախի եաղաեմ քի, պուն-
ճա սէնէ տիր պիր Վահմանաղըրուլիւն սէս-
լէնիւր, սէֆիլ վիճակըմըզ տահա առընը
պիլէ պիլմէզ:

Պիզ պու պալաւտէքի մէքթուպու
ալըղըմըզ կիպի տէրճ իլլէտիք քի,
Թաշարարտա գէվուլը էհալինին նէ հալ-
տէ օլուպ, վէ առաջնորդլար իտէ նէ եօլ-
տա չօպանըզ իթմէքտէ տիլլէր աշիքեար
կէօթիւնսին տէյի:

Վահ գէվալը միլլէթ վահ, շէօյլէ ա-
ռամլար պաշլարընա պիրէր վեղար գօյա-
լագ վարդապետ օլտուգտան պաշգա,
պիրտէ առաջնորդ տախի օլմուշլար տիր:

Աճէպա բաթրիքիւնէ հաթթատա
պիր տէֆա մէճիւս իտէրէք, Թաշարարըն
պու հալլէրինէ քէսպի վուգուֆ իտիւպ,
վէ տէրտլէրինէ տէրման իթմէքիւսի տիւ-
շիւնէճէք գատար վագըթ վէ գօլալըզ
պուլապիլմէքտէ մի տիր:

Շաշաճագ շէյ, բաթրիքիւնէ, միլլէթին
ահվալը սէֆիլանէսինէ մէրհամէթ իտէ.
ճէք եէրտէ, կիտէր կէլլիւր տէ, ազ չօգ
տէրտլի էհալիսի թէսէլ իթմէքտէ օլան
Մանգումէ ալէյհինտէ թագրիլէ գալը-
շըր. . . վէ դարոյիպի շուրառատուր քի,
բաթրիքիւնէ Մանգումէ ալէյհինտէ Հիւ-
քիւմէթէ «իթիլիւրա իտէրէք» թէշէք-
քիսի ճէսարէթ իթտիրի, վէ սօնրատա
. . . կիպի. . . տիւշտիւկիւ հալտէ. . .
էօթէտէն հէր թարաֆ էհալիսի տախի,
պիզգաթ բաթրիքիւնէ ալէյհինտէ Ման-
գումէյէ թէշէք քիլէր կէճտէրիւր, վէ իշ-
թէ Մանգումէտէ պէօյլէ անընը աշա
աշա ալէմէ ֆաշ ու իլան իտէր:

Պիզիւմ քէշֆիւմիզ էկէր եանըլ տէ-
լիլ իտէ, չիմտիէ գատար կէօրտիւ-
կիւմիւզ վարշուլթիւնլարըն իտարէճէտէ
տէրքեար օլան գապիլիւնէթլէրի, Փրկիշ,
գարուսու իլէ, Ալըրըզ չէճմէսինտէն
էօթէյէ եէթիշէմէքտէ տիր. . .

—Պու սապահ տիւնքի կիւն Պարուլթ-
իւնէտէ վուգուա կէլլէն տէհէթլու-

գապա հագգընտա, էմնիյէթէ շաեան
պիր գաթտան շա աթիտէքի մալիւմա,
թը ալմըշը տիր:

Շէօյլէ քի, էվլէլա եէհալիլէրին շա-
տըրլար ալթընտա պօզտուգլարը վէ եաք-
տըղլարը ֆիշէնքլէր հէր նասըլ իտէ ա-
թէշ ալմըշ, վէ պատէհու օրատա պու-
լունան պարուլթ Ֆըշըլարընա սիրաթի
իթմիշ, վէ պուշարտան տախի լէքի գը-
թա պարուլթ մալիւնէրինէ սիրաթի
իթտիրիւնտէն բաթլարմըշլար, վէ թաի-
միւնա իքի եիւզ քիշի գատար ճան լէ-
լէֆաթը վուգու պուլմուշ տուր:

Մագըր քէօյիւնտէ պուլունան ճամ-
լար վէ շիշէլէր խուրտէխաշ օլմուշլար,
վէ եէր ալթընտա պուլունան մալիւնէ-
լէր տախի բաթլարլար գօրղուսուլլա,
կէրէք Պարուլթիւնէ ամէլէսի, վէ կէ-
րէք քէօյ էհալիսի քեաֆթէթէն տաղ-
լարա տէօթիւլիւշլէր տիր:

ԻԼԱՆԸ ՐԷՍԻԻ

Հարիգի քէպիրին Տիվան-եօլու իթի-
պարը իլէ, Հօճա-փաշա ճանիպի թա-
րիլլէրի, սայէյի մաամուրիյէթ վայէյի
հագրէթի Շահանէտէ քեաթիլէն քիւշառ
վէ թէսվիլէ օլունարագ, Գուլ-Գարու-
ճանիպի թարիլլէրի տախի խիթամէ
եագալմըշ, վէ Հօճա փաշա թարաֆլա-
րընտա րէք չօգ ալսալար թագսիւմ իլէ,
ասհագընա իրայէ գըլընմըշ, վէ ճըղալ-
օղու ճիվարընտա տախի արսա իրայէսինէ
միւպաշէրէթ օլունարագ, պու ճանիպին
իշլէրի տախի գարիպէն խիթամէ լէսիտէ
օլաճաղը տէրքեար պուլունմուշ տուր:

Արսալարը կէօթէրիլէն գէվաթտէն
իսանէ ինչասընը միւրատ իտէնէրին աիւ-
շապ պահասընա գարիպ թուղա պինա,
նըն եափտըրըմասը հագգընտա, մու-
գատտէմա իճրա գըլընան թէհահիւտ վէ
իլանը րէսմի մուճիպինճէ, թուղառտան
եափտըրմագ իւզրէ, էպիլիլէ մէվսիմի
հուլուլ իթմէքսիլին, մէճճանէն մէզու-
նիլէթ թէգքէրէսինի ալմագ իւզրէ, հէ-
ման գօմիսիւնը մալսուսուլլա, վէ քեար-
կիր էպիլիլէնին էճգալի աղիմի մագաթըն-
տա պուլունան թուղա, վէ քիլլէճ, վէ
գուլմ, վէ թաշըն էհվէն սուրէթլէ միւ-
պայեա, վէ մահէլլինէ նագլի էսպապընըն
իսթիհասալի գըմընտա, թիճարէթ նէգա-
րէթի ճէլիլէսի տայիլէսինտէ քեային էպ-
նիլիլէ իտարէսինտէ տախի միւրաճաաթ ի-
լէմէլլէրի, իճապը հալտէն օլմաղլէ, իլանը
քէյֆիլլէթէ իպթիտար օլունտու:

ՍԱՀԻԳ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Բ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
ԼԵՎԱՆՔ ԶԻՐԱԼՏԵՆ ԹԱԳԱՆԵԹԻՆԷ
ԳԵՐ-ՕՂԱՅԱ ՏՕՂԻՐ ԵՕԼՏԱ, ՅՕԹՕՂԱՅ ԱԳԱՆԻԼԷ
ԳՐԱՏԵՐԻԸ ԳԱՐԵՐՈՒՄԱ ՆԻՏԵՐՕ 510: